

Četvrtak, 16. ožujka 2017.

P8_TA(2017)0094

Izvješće o Crnoj Gori za 2016.

Rezolucija Europskog parlamenta od 16. ožujka 2017. o Izvješću Komisije o Crnoj Gori za 2016. (2016/2309(INI))
(2018/C 263/20)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća od 19. i 20. lipnja 2003. i njihov prilog naslovljen „Solunski program za zapadni Balkan: kretanje prema europskoj integraciji”,
- uzimajući u obzir Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju od 29. ožujka 2010. između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Crne Gore, s druge strane ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir ishod sastanka Konferencije o pristupanju između EU-a i Crne Gore na razini zamjenika održanog 30. lipnja 2016. i onog na ministarskoj razini održanog 13. prosinca 2016.,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 26. lipnja 2012. u kojima je odlučeno da će se 29. lipnja 2012. započeti pristupni pregovori s Crnom Gorom, te zaključke od 13. prosinca 2016. koje je naknadno poduprla velika većina izaslanstava;
- uzimajući u obzir sedmi sastanak Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje između Crne Gore i EU-a održan u Bruxellesu 20. lipnja 2016.,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 9. studenoga 2016. naslovljenu „Komunikacija iz 2016. o politici proširenja EU-a” (COM(2016)0715) i priloženi radni dokument službi Komisije naslovljen „Izvješće o Crnoj Gori za 2016.” (SWD(2016)0360),
- uzimajući u obzir završnu izjavu predsjedavajućeg sa sastanka na vrhu o zapadnom Balkanu održanog u Parizu 4. srpnja 2016. te preporuke organizacija civilnog društva za taj sastanak,
- uzimajući u obzir odluku Ministara vanjskih poslova zemalja članica NATO-a od 2. prosinca 2015. i potpisivanje Protokola o pristupanju Crne Gore NATO-u 19. svibnja 2016.,
- uzimajući u obzir završno izvješće izborne promatračke misije OESS-a/ODIHR-a o parlamentarnim izborima od 16. listopada 2016.,
- uzimajući u obzir izjavu s 8. sjednice Zajedničkog savjetodavnog odbora civilnog društva između EU-a i Crne Gore održane u Budvi 8. studenoga 2016.,
- uzimajući u obzir izjavu i preporuke s 12. sjednice Parlamentarnog odbora EU-a i Crne Gore za stabilizaciju i pridruživanje održane u Podgorici 19. i 20. svibnja 2016.,
- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Crnoj Gori,
- uzimajući u obzir članak 52. Poslovnika,
- uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A8-0050/2017),

A. budući da su euroatlantske integracije ključni vanjskopolitički prioritet Crne Gore;

⁽¹⁾ SL L 108, 29.4.2010., str.1.

Četvrtak, 16. ožujka 2017.

- B. budući da je u pristupnim pregovorima ostvaren daljnji napredak; budući da se, kada je riječ o procesu pristupanja, Crna Gora smatra najnaprednijom zemljom kandidatkinjom; budući da je pravni okvir u području vladavine prava uglavnom dovršen te je uspostavljeno institucionalno ustrojstvo;
- C. budući da i dalje postoji zabrinutost oko polarizirane domaće klime i oporbenog bojkota parlamentarnih aktivnosti; budući da su za održavanje napretka u pristupnom procesu neophodni održivi dijalog i konstruktivna suradnja između vladajuće koalicije i oporbe;
- D. budući da su korupcija i organizirani kriminal i dalje ozbiljni problemi;
- E. budući da organizacije civilnog društva mogu sudjelovati u radnim skupinama, uključujući u pregovorima o pristupanju, no da su izrazile su nezadovoljstvo razinom svoje uključenosti u donošenje politika i mogućnosti pristupa informacijama; budući da je vrlo zabrinjavajuće što su neki aktivisti civilnog društva osobno na meti medija preko kampanja ocrnjivanja;
- F. budući da je napredak Crne Gore u skladu s poglavljima 23. i 24. o vladavini prava i dalje bitan za cjelokupni tempo postupka pregovaranja;
- G. budući da su sloboda izražavanja i sloboda medija temeljne vrijednosti EU-a i okosnica svake demokracije; budući da je crnogorska medijska zajednica izrazito politizirana, da cenzura i autocenzura ne jenjavaju te da se vrši ekonomski i politički pritisak na novinare;
1. pozdravlja kontinuirani napredak u integraciji Crne Gore; pozdravlja činjenicu da je Crna Gora ostvarila postojan napredak u pregovorima o pristupanju, napominjući da je dosad otvoreno 26 pregovaračkih poglavlja, a dva su privremeno zatvorena; poziva Vijeće da ubrza pregovore s Crnom Gorom; potiče otvaranje i zatvaranje dodatnih poglavlja u pregovorima o pristupanju 2017. godine; pohvaljuje crnogorsku vladu za donošenje Programa pristupanja Crne Gore EU-u za razdoblje 2017. – 2018.; potiče Crnu Goru da ubrza tempo reformi, poveća svoje napore u pogledu ispunjavanja svih referentnih mjerila i da se i dalje usredotoči na bitne dijelove pristupnog procesa; podsjeća da je ključno ostvariti konkretne rezultate te snažnu i održivu provedbu, posebice u području vladavine prava, pravde i borbe protiv korupcije i organiziranog kriminala;
 2. pohvaljuje nadležna tijela koja su 16. listopada 2016. održala parlamentarne izbore koji su protekli mirno i u kojima su temeljne slobode bile općenito poštovane; potiče dodatno usklađivanje s međunarodnim standardima; pozdravlja činjenicu da je odaziv bio najveći od 2002. godine; pozdravlja revidirani pravni okvir na temelju kojeg su održani izbori, ali napominje da i dalje postoje određeni administrativni nedostaci, pa i u sklopu Državnog izbornog povjerenstva, kao i zabrinutosti oko točnosti registra birača i politizacije;
 3. izražava žaljenje zbog postojanja potrebe za privremenim zatvaranjem platformi za internetsku komunikaciju na dan izbora te zbog hakiranja internetske stranice Centra za demokratsku tranziciju (CDT) nekoliko dana prije izbora, što je također omelo rad organizacija civilnog društva u pogledu praćenja izbora; poziva nadležna tijela da u skladu s preporukama OESS-a/ODIHR-a na brz i transparentan način uklone nedostatke i istraže navodne postupovne nepravilnosti, uključujući navodne zlouporabe državnih sredstava i položaja, te sve druge prijavljene nedostatke; očekuje da se održi neovisnost DIP-a; smatra da je potrebno poboljšanje izbornog postupka kako bi se izgradilo potpuno povjerenje u njega; sa žaljenjem primjećuje da oporba nije priznala rezultate izbora; svjestan je pokušaja vanjskih aktera da diskreditiraju izborni postupak i poteškoća koje je to prouzročilo; očekuje od nove vlade da zadrži političku predanost procesu reforme i poziva sve političke stranke da se ponovno angažiraju u konstruktivnom dijalogu;
 4. napominje da se vlada izbornog povjerenja oformila u razdoblju koje je prethodilo izborima; pozdravlja činjenicu da je taj proces ostvaren pod vodstvom Crne Gore i na međustranačkoj osnovi;

Četvrtak, 16. ožujka 2017.

5. napominje sa zabrinutošću navodne pokušaje Rusije da utječe na zbivanja u Crnoj Gori, jer bi takvo ponašanje u regiji moglo podrazumijevati daljnju destabilizaciju zemalja zapadnog Balkana; zabrinut je zbog ozbiljnih incidenata, uključujući navodni državni udar, koji su se dogodili 16. listopada 2016. te poziva potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i Komisiju da pomno prate tekuće istrage nadležnih tijela; pohvaljuje spremnost Srbije za suradnju u tim istragama; smatra bitnim da relevantne službe država članica razmjenjuju informacije koje se odnose na te incidente među sobom, ali i s potpredsjednicom Komisije / Visokom predstavnicom i Komisijom;

6. i dalje je duboko zabrinut zbog polariziranog ozračja u toj zemlji i oporbenog bojkota parlamentarnih aktivnosti; poziva oporbu da iskoristi ponudu crnogorskog premijera za sudjelovanje u vladi u zamjenu za završetak bojkota; ponovno ističe potrebu da sve političke snage ponovno započnu konstruktivni dijalog i suradnju u okviru crnogorskog parlamenta; poziva na daljnje jačanje parlamentarnog nadzora nad pristupnim procesom te kapaciteta za proračunski nadzor; pohvaljuje parlament zbog toga što i dalje pokazuje visoku razinu transparentnosti; izražava zabrinutost zbog nerazmjerne upotrebe policijske sile tijekom prosvjeda protiv vlade; opetovano ustraje na potrebi za primjerenim praćenjem afere „snimak”; poziva na poboljšanje parlamentarnog nadzora provedbe mjera za borbu protiv organiziranog kriminala i korupcije;

7. poziva vladu da poboljša pristup javnim informacijama, posebice u vezi s velikim infrastrukturnim projektima, kao što su izgradnja autocesta, privatizacija, javna nabava i sudski postupci;

8. pozdravlja novu strategiju reforme javne uprave za razdoblje 2016. – 2020., program reforme upravljanja javnim financijama, stupanje na snagu novog zakona o plaćama i pojednostavnjenje administrativnih postupaka; poziva na donošenje mjera za dodjelu odgovarajućih proračunskih sredstava za provedbu strategije reforme javne uprave, kao i na ustrajnu političku volju za racionalizacijom javne uprave, također u svjetlu priprema koje prethode pristupanju; napominje da je ostvaren ograničen napredak u jačanju administrativnih kapaciteta; potiče potpunu depolitizaciju javne uprave; smatra da je od ključne važnosti pridržavati se načela zaslužnosti, odgovornosti i transparentnosti, pravodobne procjene učinka propisa te zaštititi pravo građana na dobru i nekorumpiranu upravu te njihovo pravo na informacije;

9. primjećuje napredak u reformi pravosuđa, uključujući poboljšanje institucionalnih kapaciteta; i dalje je zabrinut zbog neprimjerenog utjecanja na neovisnost pravosuđa, osobito u pogledu imenovanja sudaca; ističe da se odgovornost pravosuđa treba ojačati uz pomoć praćenja rezultata provedbe kodeksa ponašanja te novih disciplinarnih sustava za suce i tužitelje; naglašava da treba smanjiti troškove pravosudne mreže i dodatno poboljšati kapacitete za praćenje broja zaostalih predmeta na sudovima i za daljnje smanjenje broja neriješenih predmeta; poziva na ostvarenje učinkovitije institucionalne i pojedinačne odgovornosti kada je riječ o obradi optužnica za korupciju, pranje novca i organizirani kriminal; naglašava potrebu za učinkovitim provođenjem sudskih odluka u pogledu pristupa informacijama te borbom protiv prevladavajuće prakse proglašavanja dokumenata povjerljivima kako bi im se ograničio pristup; ističe važnost podizanja razine javne osviještenosti u pogledu postojećih mehanizama pritužbi;

10. iako primjećuje određeni napredak u praćenju ratnih zločina, poziva nadležna tijela na učinkovitu istragu, progon, suđenje i kažnjavanje ratnih zločina, kao i borbu protiv prakse njihova nekažnjavanja u skladu s međunarodnim normama, posebno u pogledu odgovornih dužnosnika na vrhu zapovjednog lanca; pozdravlja donošenje strategije kaznenih postupaka u cilju otvaranja novih slučajeva i bilježenja konkretnih rezultata; ističe da je žrtvama ratnih zločina potrebno zajamčiti neometan pristup pravdi i odštetama te u potpunosti zaštititi svjedoke tijekom postupaka povezanih s ratnim zločinima;

11. sa zabrinutošću napominje da korupcija i dalje prevladava u mnogim područjima, no pozdravlja daljnje jačanje okvira za borbu protiv korupcije, među ostalim, tako da se Agencija za borbu protiv korupcije učini u potpunosti funkcionalnom i da se imenuju posebni tužitelji za borbu protiv korupcije, kao i rješavanjem potreba za specijaliziranim dugoročnim osposobljavanjem; smatra da je ključno osigurati njihovu neovisnost u istragama; naglašava važnost politički nepristranih, profesionalnih i transparentnih aktivnosti Agencije za borbu protiv korupcije, posebice u pogledu slučajeva korupcije na visokoj razini i financiranja političkih stranaka; opetovano naglašava da treba uspostaviti evidenciju uspješno

Četvrtak, 16. ožujka 2017.

završenih istraga i presuda, posebno u slučajevima korupcije na visokoj razini, te mjera poduzetih radi sprečavanja korupcije, uključujući učinkovitijom primjenom pravnih sankcija; poziva novu vladu da borbu protiv korupcije učini jednim od prioriteta tako da joj dodijeli dostatne ljudske i financijske resurse;

12. poziva na učinkovitu provedbu sektorskih akcijskih planova za područja koja su posebno osjetljiva na korupciju, kao što su javna nabava, privatizacija, urbano planiranje, obrazovanje, zdravstvena skrb, lokalna vlast i policija; poziva na učinkovitu istragu potencijalnih slučajeva djelovanja zviždača i njihovu odgovarajuću zaštitu; poziva na uvođenje kaznenog djela nezakonitog obogaćivanja u crnogorski kazneni zakon; poziva na učinkovitu provedbu sporazuma o suradnji između Eurojusta i Crne Gore kako bi se poboljšala pravosudna suradnja u borbi protiv ozbiljnog kriminala; poziva na donošenje mjera za poboljšanje zaštite zviždača;

13. prima na znanje donošenje akcijskog plana za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma, kao i potpisivanje Dodatnog protokola uz Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju terorizma; ističe da je potrebno i dalje uspješno procesuirati slučajeve organiziranog kriminala, posebno kada je riječ o trgovini ljudima i drogom te pranju novca, pobrinuti se za tješnju suradnju među agencijama te dodatno ojačati regionalnu i međunarodnu suradnju u borbi protiv organiziranog kriminala; ističe da je potrebno da u uobičajenim istragama pomažu stručnjaci za forenzičko računovodstvo;

14. pozdravlja poboljšanje pravnog okvira za borbu protiv trgovine ljudima; međutim ističe da je potrebno poboljšanje u pogledu identifikacije žrtava trgovine ljudima i njihova pristupa pomoći, naknadama i mjerama zaštite;

15. pozdravlja novu strategiju za borbu protiv nasilnog ekstremizma za razdoblje 2016. – 2018., koja dopunjuje nacionalnu strategiju za sprečavanje i suzbijanje terorizma, pranja novca i financiranja terorizma; prima na znanje osnivanje nove obavještajne jedinice zadužene za identificiranje i praćenje potencijalnih članova nasilnih ekstremističkih skupina; smatra da je od ključne važnosti prepoznati te osobe u ranim fazama radikalizacije kako bi se spriječilo da ih nasilne ekstremističke skupine privuku u svoje redove te ih uspješno reintegrirati u društvo; smatra da je važno da sve mjere u tom području budu usmjerene na jamčenje poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda u skladu s međunarodnim obvezama; ističe važnost podizanja institucionalne svijesti u pogledu praćenja mogućih terorističkih prijetnji;

16. iako uzima u obzir sudjelovanje organizacija civilnog društva u pripremama za pristupanje, poziva nadležna tijela da organizacijama civilnog društva još više poboljšaju pristup informacijama u vezi s EU-om te da se pobrinu da se savjetovanja s organizacijama civilnog društva održavaju, ako je to moguće, na svrsishodan način; poziva nadležna tijela da razviju uključiv pristup kojim se pruža bolja potpora kako bi se olakšale osnovne aktivnosti organizacija civilnog društva i potaknulo njihovo aktivno sudjelovanje u pregledu cijelog izbornog procesa; snažno potiče nadležna tijela da na održiviji, transparentniji i učinkovitiji način razviju sustav javnog financiranja za organizacije civilnog društva na nacionalnoj i lokalnoj razini; poziva relevantna tijela da stvore uvjete pogodne za dobrovoljan rad i viši stupanj građanskog angažmana; duboko je zabrinut zbog kontinuiranih kampanja ocrnjivanja određenih aktivista organizacija civilnog društva i pokušaja njihova zastrašivanja; poziva nadležna tijela da istraže i razjasne uzrok tih pokušaja te da nastave ulagati više truda kako bi se zaštitili aktivisti organizacija civilnog društva;

17. primjećuje određen napredak u poboljšanju položaja manjina, uključujući dovršavanjem nekoliko zakonodavnih reformi radi dodatnog usklađivanja s europskim i međunarodnim standardima u pogledu ljudskih prava; pozdravlja donošenje strategije i akcijskog plana za razdoblje 2016. – 2020. za socijalno uključivanje zajednica Roma i Egipćana; poziva da se tom akcijskom planu dodijele adekvatna sredstva kako bi se mogao provesti na odgovarajući način; izražava zabrinutost zbog dvostruke diskriminacije s kojom se suočavaju Romkinje te u pogledu pristupa Roma, egipatske manjine i Aškalija zdravstvenoj skrbi, obrazovanju, stanovanju i zapošljavanju; potiče nadležna tijela da nastave ulagati više truda u zaštitu prava pripadnika zajednice LGBTI; poziva nadležna tijela da poduzmu dodatne napore za podizanje razine

Četvrtak, 16. ožujka 2017.

osviještenosti protiv diskriminacije u općoj javnosti; i dalje je zabrinut zbog toga što osobama s invaliditetom i dalje nije omogućen pristup većini javnih zgrada, uključujući bolnice i sveučilišta, te da je broj zaposlenih osoba s invaliditetom i dalje vrlo ograničen; poziva na daljnje mjere zaštite kako bi se zaštitio multietnički identitet područja Boke Kotorske;

18. poziva na dodatno jačanje institucija za ljudska prava, uključujući pučkog pravobranitelja i ministarstvo za ljudska prava i manjine, te smatra da bi se njihovo znanje o međunarodnom i europskom pravu i standardima o ljudskim pravima trebalo povećati; izražava zabrinutost zbog nedostatka jedinstvenog pristupa i blagih kazni za kršenje ljudskih prava;

19. i dalje je zabrinut zbog stalno prisutnog rodno uvjetovanog spolnog nasilja i nasilja u obitelji, izostanka kaznenog progona i odgovarajućih osuda počinitelja u skladu s međunarodnim normama te neučinkovitog pružanja potpore i zaštite žrtvama; poziva na donošenje mjera kojima će se uspostaviti odgovarajuće službe za zaštitu, unaprijediti relevantna međuinstitucijska koordinacija, učinkovito iskoristiti nova jedinstvena baza podataka o slučajevima obiteljskog nasilja te provesti strategija o suzbijanju nasilja u obitelji za razdoblje 2016. – 2020.; naglašava važnost obrazovanja i osposobljavanja zaposlenika u državnim institucijama za rad sa žrtvama; poziva nadležna tijela da zajamče ispravnu zaštitu, dugoročan smještaj, financijsku potporu i obrazovne programe za žrtve prisilnih brakova, kao i učinkovit kazneni progon i kažnjavanje počinitelja; ističe važnost poticanja zastupljenosti žena u politici, uključujući na ključnim položajima za donošenje odluka, kao i njihova pristupa tržištu rada i bolje zastupljenosti na njemu; poziva na razvoj javne politike koja pomaže u uspostavljanju ravnoteže između posla i obitelji; prima na znanje kontinuiranu provedbu akcijskog plana za rodnu ravnopravnost za razdoblje 2013. – 2017.; potiče nadležna tijela da osiguraju dovoljno sredstava za njegovu provedbu; napominje da postoje izazovi u koordinacijskim politikama koje se odnose na djecu te da je nasilje nad djecom i dalje problem;

20. poziva crnogorska nadležna tijela da poduzmu odgovarajuće mjere za sprečavanje nasilja nad djecom, trgovine ljudima i prisilnih dječjih brakova koje i dalje prijavljuju nevladine organizacije;

21. naglašava potrebu da se stalno i ozbiljno radi na usklađivanju crnogorskog pravnog sustava s međunarodnim pravnim standardima za ljudska prava i slobode osoba s invaliditetom, kako bi se zajamčilo da se poštuju načela vladavine prava, ustavnosti i zakonitosti;

22. i dalje je zabrinut zbog stanja sa slobodom izražavanja i slobodom medija u Crnoj Gori te zbog nedostatka učinkovitih istraga vlade u pogledu napada na novinare; apelira na nadležna tijela da riješe slučajeve nasilja nad novinarima, njihova zastrašivanja i prijetnji koje su im upućene, a koji dugo čekaju na rješavanje, da poduzmu mjere za zaštitu medijskih djelatnika i da stvore sigurno okruženje za slobodno i istraživačko novinarstvo; izražava zabrinutost zbog napada koje provode policijske snage i zbog nedavnih slučajeva pritiska i zastrašivanja novinara, uključujući kampanje ocrnjivanja, fizičke napade i prijetnje, kao i slučajeve uplitanja u medije tijekom prosvjeda protiv vlade, uključujući neosnovana uhićenja i zapljenu opreme; izražava zabrinutost zbog stalnog nedostatka ispravne istrage tih napada i rješavanja tih slučajeva; napominje da je broj slučajeva klevete i dalje visok; ustraje na transparentnom državnom oglašavanju u privatnim medijima, na izmjeni crnogorskog kaznenog zakona i uvođenju novih kaznenih djela u cilju sprečavanja i kažnjavanja napada na novinare koji izvršavaju svoju profesionalnu dužnost; uviđa pravne mjere koje su poduzete kako bi se osigurala veća financijska neovisnost i održivost javne radiotelevizije RTCG te poziva na daljnje korake radi jamčenja njezine neovisnosti, uključujući i uredničku neovisnost; ističe potrebu za podupiranjem i jačanjem postojećih mehanizama za samoregulaciju; ističe da se revidirani etički kodeks za novinare treba učinkovito i ujednačeno primjenjivati diljem medijske zajednice; poziva promatrače delegacije EU-a i veleposlanstava država članica EU-a da po potrebi češće prisustvuju na suđenjima novinarima i medijskim stručnjacima;

23. napominje da je DIP tijekom izbora 2016. godine ograničio medijski pristup; poziva na provedbu preporuka u pogledu medija iz završnog izvješća izborne promatračke misije OESS-a/ODIHR-a o parlamentarnim izborima 2016. godine;

Četvrtak, 16. ožujka 2017.

24. iako uviđa da gospodarstvo napreduje, apelira na novu vladu da poduzme mjere za osiguranje fiskalne održivosti, poveća socijalna prava i zaštitu potrošača, pokrene daljnje strukturne reforme radi poboljšanja poslovne i ulagačke klime kojima će se stvoriti radna mjesta i izgraditi raznolikije gospodarstvo, uključujući mjere usmjerene na smanjenje neformalnog sektora, te da insistira na učinkovitoj borbi protiv utaje poreza; pozdravlja otvaranje poglavlja 19. te je duboko uvjeren da je to najbolji poticaj vladi da ubrza svoj rad u pogledu socijalne uključenosti te smanjenja siromaštva i neformalnog sektora; poziva na racionalizaciju javne potrošnje, kao i na veće napore za jačanje vladavine prava i provedbu ugovora; ističe potrebu za rješavanjem velikih vanjskih neravnoteža te ponovnom procjenom projekata ulaganja u javnu infrastrukturu kojima se dovodi u pitanje fiskalna održivost; poziva na daljnje financijske i nefinancijske mjere pružanja potpore malim i srednjim poduzećima te daljnjih ulaganja u inovacije i održive projekte u cilju stimuliranja gospodarstva; poziva na unaprjeđenje socijalnog dijaloga;

25. napominje da, iako je postignut napredak u pogledu razvoja prometne infrastrukture, uključujući preko Transportnog opservatorija jugoistočne Europe, nedostatak prekograničnih prometnica ometa trgovinu i turizam; pozdravlja napore koji su do sada poduzeti u cilju liberalizacije željezničkog sektora u Crnoj Gori; ističe potrebu za koordinacijom sa susjednim zemljama u pitanjima povezanosti te da im se omogući da postanu dio postupka planiranja u pogledu infrastrukturnih projekata;

26. ističe važnost jačanja sektora malih i srednjih poduzeća te pružanja potpore s pomoću boljeg zakonodavstva, financiranja i provedbe industrijske politike, kao i smanjenja neslužbenoga gospodarstva te ubrzanja elektroničke registracije trgovačkih društava diljem zemlje;

27. napominje da siva ekonomija u Crnoj Gori i dalje predstavlja veliki udio ukupnog BDP-a; podsjeća da veliko neslužbeno gospodarstvo uzrokuje znatan zastoj poduzetništva i gospodarskog rasta te potiče Crnu Goru da poduzme korake za smanjenje veličine sive ekonomije;

28. sa zabrinutošću napominje da određeni učinci izgradnje kapaciteta financirani iz pretpristupnog instrumenta nisu u cijelosti iskorišteni ili ih nadležna tijela nisu pratila; ističe da za postizanje pozitivnih rezultata nadležna tijela trebaju zajamčiti odgovarajuću dostupnost osoblja, donijeti potrebno zakonodavstvo kako bi se omogućila uporaba rezultata i dodijeliti potrebnu neovisnost novoosnovanim institucijama;

29. prima na znanje umjereni pad nezaposlenosti; pozdravlja nove nacionalne strategije za razdoblje 2016. – 2020. u području zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa te popratni akcijski plan za 2016.; i dalje izražava zabrinutost zbog visoke stope nezaposlenosti mladih i slabe mobilnosti radne snage; poziva na proaktivne mjere za tržište rada radi povećanja kvalitetnog zapošljavanja te pružanja potpore ženama, ugroženom stanovništvu, osobama s invaliditetom i mladima preko obrazovanja, profesionalnog usmjeravanja, osposobljavanja, zapošljavanja i prava radnika; ponovno ističe važnost aktivnog sudjelovanja u regionalnim inicijativama za mlade, kao što je Regionalni ured za suradnju mladih na zapadnom Balkanu, uključujući iskorištavanjem postojećih programa osmišljenih za poticanje povezanosti u regiji i borbu protiv nezaposlenosti mladih;

30. napominje da je javna potrošnja za obrazovanje i dalje na razini nižoj od prosjeka EU-a; naglašava potrebu da se uvedu potrebne mjere, posebice u pogledu rane skrbi o djeci i predškolskog obrazovanja, u kojem sudjeluje razočaravajuće mali broj djece i koji je daleko ispod cilja EU-a od 95 % djece do 2020. godine; smatra da je potrebno obratiti posebnu pozornost na nedostatak pristupa osoba s invaliditetom nekim javnim sveučilištima;

31. pozdravlja donošenje novog zakona o okolišu, kao i nacionalne strategije za prenošenje i provedbu pravne stečevine EU-a u području okoliša i klimatskih promjena te pratećeg akcijskog plana za razdoblje 2016. – 2020.; naglašava potrebu za jačanjem napora pri njihovoj provedbi, posebno u području kvalitete vode, gospodarenja otpadom te zaštite prirode, kao i povezanih administrativnih kapaciteta na svim razinama; zabrinut je zbog znatnog kašnjenja u uspostavi zaštite nad ulcinjskom solanom koja bi mogla postati područje mreže Natura 2000; poziva na daljnje ulaganje napora radi očuvanja biološke raznolikosti solane i održivog razvoja priobalnog područja;

Četvrtak, 16. ožujka 2017.

32. poziva nadležna tijela da poduzmu potrebne mjere zaštite i očuvanja u pogledu Skadarskog jezera kako bi se zadržala njegova ekološka obilježja, uključujući njegov ekološki integritet; poziva vladu da zajamči da pretvorba nacionalnih parkova u dioničko društvo u vlasništvu države neće imati negativne učinke na njihovu zaštitu; prepoznaje u tom smislu zabrinutost izraženu u okviru konvencija iz Ramsara i Berna u vezi s prostornim planom za posebne namjene za Nacionalni park Skadarsko jezero, uključujući projekt Porto Skadar Lake; izražava zabrinutost zbog znatnih kašnjenja u uspostavi zaštite zaštićenih područja koja su utvrđena kao potencijalna područja mreže Natura 2000, kao što je Nacionalni park Skadarsko jezero; podsjeća da je potrebno provesti pouzdanu i stratešku procjenu utjecaja na okoliš u skladu s pravnom stečevinom EU-a i međunarodnim normama;

33. ističe potrebu za provedbom međunarodnih obveza u području ublažavanja klimatskih promjena; duboko je zabrinut zbog vladinog plana za razvoj elektrane na ugljen Pljevlja II koji nije u skladu s obvezama iz Pariškog sporazuma;

34. priznaje dobar napredak postignut u području energetike, uključujući u području međusobne povezanosti s partnerskim zemljama; poziva Crnu Goru da uvede zakonodavstvo kojim se provodi Treći energetska paket, posebno Direktivu o obnovljivoj energiji; i dalje izražava zabrinutost zbog neodrživog hidroenergetskog razvoja i činjenice da se izgradnja mnogih tih elektrana planira bez pouzdane procjene utjecaja na okoliš, posebno u pogledu zaštite bioraznolikosti i njihova utjecaja na zaštićena područja kako to zahtijeva zakonodavstvo EU-a; poziva nadležna tijela da pažljivo nadziru odobalno istraživanje nafte i plina te da provedu sve zaštitne mjere u skladu s donesenim zakonodavstvom, propisima i pravnom stečevinom EU-a;

35. poziva crnogorska nadležna tijela da u svjetlu priprema za sastanak na vrhu o zapadnom Balkanu u Italiji 2017. ulože više truda u provedbu pravnih i regulatornih mjera u području prometnog i energetskega sektora (neobvezujuće mjere) kako bi se ispunio program povezanosti Europske unije;

36. pozdravlja proaktivno sudjelovanje i stalnu konstruktivnu ulogu Crne Gore u dobrosusjedskoj, regionalnoj i međunarodnoj suradnji; potiče na daljnju suradnju u tom pogledu; izražava iznimno zadovoljstvo što je Crna Gora nastavila raditi na potpunom usklađivanju svoje vanjske politike sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a, uključujući Odluku Vijeća (ZVSP) 2016/1671 kojom se obnavljaju restriktivne mjere EU-a prema Rusiji; pozdravlja sudjelovanje Crne Gore u misijama EU-a u okviru ZSOP-a; potiče je da što prije u pristupnom procesu na konstruktivan način i u duhu dobrosusjedskih odnosa nastavi rješavati preostala bilateralna pitanja sa svojim susjedima, uključujući neriješene granične sporove sa Srbijom i Hrvatskom; ponavlja poziv vlastima da doprinesu rješenju sukcesijskih pitanja vezanih uz nasljeđe bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ); pozdravlja sporazum o utvrđivanju granica s Bosnom i Hercegovinom i ratifikaciju sporazuma o utvrđivanju granica s Kosovom; ističe potrebu za nastavkom pregovora u vezi s prilagodbom sporazuma o prelasku granica i graničnom prometu; pohvaljuje suradnju sa susjednim zemljama u okviru procesa Sarajevske deklaracije; potiče Crnu Goru da se uskladi sa zajedničkim stajalištem EU-a o integritetu Rimskog statuta i s povezanim vodećim načelima EU-a o bilateralnim sporazumima o imunitetu;

37. napominje da je Crna Gora, iako nije na zapadnobalkanskoj ruti, i dalje tranzitna zemlja za izbjeglice i migrante, od kojih većina dolazi iz Sirije; poziva crnogorska nadležna tijela da zajamče da se s migrantima i izbjeglicama koji traže azil u Crnoj Gori ili prelaze preko teritorija Crne Gore postupa u skladu s međunarodnim pravom i pravom EU-a, što uključuje i Konvenciju o izbjeglicama iz 1951. i Povelju EU-a o temeljnim pravima; pozdravlja usvajanje Schengenskog akcijskog plana i strategije za integrirano upravljanje migracijama za razdoblje 2017. – 2020.;

38. poziva Komisiju da nastavi rad na pitanjima u pogledu migracija sa svim zemljama zapadnog Balkana kako bi se osiguralo poštovanje europskih i međunarodnih pravila i standarda; pozdravlja dosadašnji rad u tom pogledu;

Četvrtak, 16. ožujka 2017.

39. pozdravlja aktivno sudjelovanje Crne Gore na sastanku na vrhu u Parizu 2016. o zapadnom Balkanu, točnije o programu povezanosti; poziva nadležna tijela da provedu novosklopljeni sporazum o prelasku granica s Albanijom te da provedu uredbu o transeuropskoj mreži u pogledu licenciranja i dopuštanja otvorenog pristupa željezničkom tržištu; napominje da, iako je za željezničko tržište u Crnoj Gori raspisan natječaj od 2014., do danas nijedan privatni operater nije pokazao interes za ulazak na tržište; poziva novu vladu da omogući otvoreno željezničko tržište, s transparentnim pristojbama za pristup prugama i dodjelom kapaciteta koji su u cijelosti usklađeni s pravnom stečevinom;

40. pozdravlja činjenicu, dajući priznanje nastojanjima Crne Gore u cilju provedbe reformi, da je Protokol o pristupanju Crne Gore NATO-u potpisan u svibnju 2016. te da ga trenutačno ratificiraju članice NATO-a, jer je NATO važan čimbenik stabilnosti i mira na zapadnom Balkanu; potiče članice NATO-a koje su ujedno članice EU-a da daju prednost postupku ratifikacije te da uvide da je članstvo Crne Gore u NATO-u važan simbolički i strateški dio euroatlantskog procesa integracije te zemlje; podsjeća da su pregovori o pristupanju EU-u neovisni o procesu pristupanju NATO-u;

41. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, vladama i parlamentima država članica te vladi i parlamentu Crne Gore.
